

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/152356,Film-edukacyjny-Armia-Berlinga-czy-Stalina.html>
23.03.2026, 03:00

Film edukacyjny „Armia Berlinga czy Stalina?”

Zapraszamy do obejrzenia filmu edukacyjnego „Armia Berlinga czy Stalina?”. To synteza wykładu dr. Macieja Korkucia, naczelnika Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Krakowie. Film obnaża sowiecką manipulację propagandową, która od 1943 r. jest oficjalną wersją historii, nawet w niektórych podręcznikach.

Kiedy wynik bitwy pod Stalingradem był już przesądzony na korzyść Sowietów, Stalin – wbrew wcześniejszym porozumieniom międzynarodowym – zablokował możliwość dalszej rekrutacji obywateli Rzeczypospolitej Polskiej na terenie ZSRS do podległych władzom RP jednostek Wojska Polskiego (Armia Andersa). Kreml rozpoczął przygotowania do stworzenia z tych obywateli jednostek podległych całkowicie władzom sowieckim, po zamierzonym zerwaniu stosunków międzypaństwowych z Polską. Na dowódcę tych jednostek został wytypowany Zygmunt Berling, który służąc w jednostkach armii Andersa, podtrzymywał potajemną współpracę z NKWD. Na polecenie sowieckie Berling definitywnie zdezerterował z Wojska Polskiego w czasie ewakuacji jednostek Andersa do Persji. Został za to w Wojsku Polskim zdegradowany ze stopnia podpułkownika.

Stalin w Armii Czerwonej mianował go generałem i uczynił dowódcą tworzonej bez upoważnień ze strony państwa polskiego 1 Dywizji Piechoty. Na jej patrona, ze względów propagandowych, wskazano Tadeusza Kościuszkę.

Film ukazuje mechanizmy manipulacji propagandowej i politycznej, która legła u podstaw tworzenia w 1943 r. przy Armii Czerwonej jednostek złożonych z Polaków.

Najtragicznieszymi uczestnikami tych wydarzeń byli żołnierze, którzy w większości przeszli przez łagry i gehennę Sybiru. Teraz – w większości szukając po prostu możliwości powrotu do Polski – stali się narzędziem w ręku bezwzględnej polityki imperialnej sowieckiego dyktatora.

Premiera filmu na kanale IPNtv 15 października 2021, godz. 18.00

